

ליהודים היתה אורה

תחרות עבודה זרה מול "דת יהודית"

שורש שנאתו של המן – שנאת הדת

"וַיְגִידוּ לְהֶמֶן לְרֹאוֹת הַיַּעֲמֹדִי דְבָרֵי מֶרְדֳּכִי כִּי הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי"
(אסתר ג, ד).

הכתוב מגלה לנו, ששנאת המן למרדכי לא היתה מעצם ה"חוצפה" שמרדכי לא השתחוה לו. אלא שנאה מיוחדת עליו בלבד, בגלל זה שמרדכי היה "יהודי".

ובביאור הדברים כתב הגר"א בפירושו וז"ל, "כי הגיד להם אשר הוא יהודי – ולפיכך היתה שנאתו עליו רב מאד, כי אין שנאה כשנאת הדת", עכ"ל. כלומר, שנאה פשוטה של כבוד וקנאה, אינה כלום ביחס לשנאת הדת. שנאת המן למרדכי היתה בגלל שהוא יהודי, ויהודי יש לו דת, יש לו תורה האומרת לו שאסור להשתחוות לעבודה זרה. ושנאת הדת, עולה על הכל.

וכן הוא אומר בהמשך הענין (פסוק ו): "וַיִּבֶזְזַע בְּעֵינָיו וְגו' כִּי הִגִּידוּ לוֹ אֶת עֵם מֶרְדֳּכִי", ופי' הגר"א ז"ל, "כי אמרו לו שאינו כורע מחמת שהוא יהודי", עכ"ל.

יתר על כן, אנו מוצאים שכוונתו של המן בגזרותיו היתה לעקור את הדת, וכמו שכתב הגר"א עה"פ (פסוק ו) "ויבקש המן – פירוש לעקור הדת"^א. ובכן, מכיון שכל עיקר שנאתו של המן למרדכי – ולעמו – היתה על עסקי דת, אך טבעי הדבר, שאת חיצו השניטה שלו הפנה אל עבר היקר והקדוש, אל עבר "דת יהודית".

על מי גזר המן? כתיב: "וַיִּבְקֹשׁ הָמֶן לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְלָכוֹת אַחַשְׁוֶרֶשׁ עִם מֶרְדֳּכִי". ומי הם אלה הנקראים "עם מרדכי"? אומרים חז"ל (מגילה יג, ב): "אמר רבא, בתחילה במרדכי לבדו, ולבסוף בעם מרדכי – ומנו רבנן – ולבסוף בכל היהודים"^ב.

"עם מרדכי" מאן ניהו? רבנן! הם המה אשר עוררו את שנאתו של אותו רשע באופן כה נורא. וכל כך למה? כי רבנן המה "היהודים", ויהודי יש לו תורה, יהודי יש לו דת, המונעת אותו מלהשתחוות להמן. ואת זה לא היה המן מסוגל לסבול.

עבודתו בעיקבתא דמשיחא – להיות "יהודים" הכופרים בעבודה זרה

מי הוא "יהודי" אמיתי?

מטו משמיה דמהרי"ל דיסקין זצ"ל, שאמר על הצרות הרבות שהיו באחרית הימים, "מי שהוא 'עהרליכער איד' יצל". כששאלוהו, "ומי הוא 'עהרליכער איד'?" ענה: "מי שהוא מובדל מהגויים". ללמדך שכך היא המידה: מי שמובדל מהגויים, הוא הוא ה"יהודי" הדבוק בדת האמת, בחיים האמיתיים, ובגויים לא יתחשב.

והנה, קבלה בידינו מהגר"ח מוולאזין בשם רבו הגר"א (כפי שמובא בספר אמונה והשגחה להגר"ש מלצן), כי כל סדרא ממשנה תורה מקביל למאה שנה מהאלף הששי, ופסוקי כל סדרא מרמזים על המאה המקבילה אליו. לפי החשבון הזה עולה, שהשנה הנוכחית מכוונת כנגד סוף פרשת נצבים וילך. ובכן, הבה נראה מה כתוב בפרשה (דברים לא, יט-כא):

וַעֲתָה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלַמָּדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁירָמָה בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבִנְי יִשְׂרָאֵל: כִּי אֲבִיאֲנֹו אֶל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְתָּיו זִבְתַּח־לָב וּדְבַשׁ וְאָכַל וְשָׂבַע וְדָשֵׁן וּפְנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבָדוּם וְנֶאֱצוּנִי וְהִפְרֹאת בְּרִיתִי: וְהָיָה כִּי תִמְצָאֲנָו אֹתוֹ רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ כִּי יִדְעָתִי אֶת יָצְרוֹ אֲשֶׁר הוּא עָשָׂה הַיּוֹם בְּטָרָם אֲבִיאֲנֹו אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי:

זהו הנסיון העקרי המיועד לדור האחרון לפני ביאת הגואל: **"היהודים!"** הישמרו לכם מעבודה זרה, אל תפנו אל אלהים אחרים! אל תעבדם, ואל תפרו את ברית! ובשכר זאת אביאכם אל "הארץ" אשר נשבעתי.^א

מידת ההשגה כפי ההשתדלות והעמל

כלל הוא בעבודת ה', שכפי רוב ההשתדלות והעמילות, תגדל ההשגה הבאה ממנה. וכמו שכתב המסילת ישרים (פרק א) ז"ל, "וכפי השיעור אשר כבש את יצרו ותאוותיו, ונתרחק מן המרחיקים אותו מהטוב, ונשתדל לדבק בו, כן ישיגהו וישמח בו".

הענין האמור אינו יוצא מן הכלל הזה. אם ירצה האדם להבין ולהרגיש כראוי את השמחה העצומה של ימי הפורים, את ה"אורה ושמחה וששון ויקר", עליו לשים אל לבו את עבודתם של ישראל בימים ההם, ששבו בתשובה בלבב שלם ורוח נשברה, עד שנהיו "היהודים", נוצרי "דת יהודית", מרוחקים מכל דבר הקשור לעבודה זרה ולאורחות הגויים. וע"י עבודה זו דייקא, שברו איבי ה**יהודים** לשלוט בהם ונהפוך הוא אשר ישלטו ה**יהודים** המה בשנאיהם, זכו ל"קיומו וקבלו ה**יהודים** עליהם ועל זרעם ועל כל הנלוים עליהם", ל"יום משתה ושמחה", יום של אהבת השי"ת וקבלת התורה. וע"ז כתיב **"וְהַיְּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה, מִדִּינָה וּמִדִּינָה, וְעִיר וָעִיר, וְיָמֵי הַפּוֹרִים הָאֵלֶּה, לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים, וְזָכָרָם, לֹא יִסּוּף מִזֵּרֵם"**.

אותו כלל נכון לא רק "בימים ההם", אלא גם "בזמן הזה". כפי השיעור שיתרחק האדם מן הגויים הטמאים ויבדל מהם, ויתדבק בכל נפשו בדת יהודית, כך יזכה לאושר של פנימיות נשמת ישראל, לאור הקדושה, ולטוב הרוחני שאי אפשר לנו לשער. [ואצל שלומי אמוני ישראל כבר אפשר לטעום ולהרגיש קצת ענין "כן ישיגהו וישמח בו" בימינו אלה, כשאורה של הגאולה כבר מבצבץ ועולה.]

שמחת פורים

אמנם האור הזה, והשמחה הזו, לא יכוננו בלתי אל האיש אשר באמת בשם "יהודי" יכונה, וכמו שאמר הכותב "שמחה וששון ליהודים", ליהודים דייקא. "יהודי" הוא הכופר בעבודה זרה (כדאיתא במגילה יג, א), המתרחק מהבליהם של הגויים, והמתדבק בכל נימי נפשו בשפר נחלתו, תורתנו הקדושה "דת יהודית". לאיש הזה, ורק אליו, כוננה שמחה זו, ואין שם שמחה גדולה ומפוארה הימנה.

אהרן היינעמאן

ראש מכון, מכון תפארת

^א. ולהלן (פסוק יג) כתב ביתר פירוט: "שהמן רצה לעקור הכל, זהו להשמיד – אלו המצוות שהם כנגד הנשמה, להרוג – הוא הרוח הרוחני, לאבד – אפילו הגוף הגופני מן העולם" וכו' ע"ש. הרי שעיקר מטרת המן היתה לבטל אותם מן המצוות.
^ב. ובפי' הגר"א כתב ז"ל, "והכל היה מפני 'עם מרדכי' דהיינו **יהודים**, שבשביל כך לא כרע מרדכי", עכ"ל.
^ג. והיינו בבחינת "הארץ", הארץ הידועה המיועדת לנו, במלוא הקדושה ורום המעלה, ולא כמו קודם לכן, שחלק מיישראל נמצאים על אדמתם, אבל בלי תואר "הארץ".